

Expertadvies functioneel toepassingsgebieden COINS, VISI, IFC, SETU, WDO en Geo-standaarden

Organisatie	Forum Standaardisatie
Procedurebegeleiding	Lost Lemon
Versie	1.0
Datum	29 januari 2019
Auteur	Natalie Huijsmans

Inhoud

Inhoud	2
1 Samenvatting en Forumadvies	3
2 Doelstelling expertadvies	4
2.1 <i>Achtergrond</i>	4
2.2 <i>Doelstelling expertadvies</i>	4
2.3 <i>Doorlopen proces</i>	4
2.4 <i>Vervolg</i>	5
2.5 <i>Benaderde experts</i>	5
2.6 <i>Toelichting standaarden</i>	6
2.7 <i>Leeswijzer</i>	6
3 Beschrijving van de functioneel toepassingsgebieden	7
3.1 <i>COINS</i>	7
3.2 <i>VISI</i>	8
3.3 <i>IFC</i>	8
3.4 <i>SETU</i>	8
3.5 <i>WDO</i>	8
3.6 <i>Geo-standaarden</i>	9
3.7 <i>Aanvullende adviezen</i>	9

1 Samenvatting en Forumadvies

In 2017 besloot het Forum Standaardisatie een standaardsyntaxis toe te passen op de beschrijving van de toepassingsgebieden van standaarden op de pas toe-of-leg-uit lijst. Hierdoor worden de beschrijvingen van de toepassingsgebieden eenduidiger en uniformer.

Dit advies gaat over de toepassing van deze standaardsyntaxis op de functioneel toepassingsgebieden van de standaarden COINS, VISI, IFC, SETU, WDO en Geo-standaarden op de pas-toe-of-leg-uit lijst.

Als functioneel toepassingsgebied voor COINS wordt geadviseerd:

COINS moet worden toegepast op het in samenhang vastleggen en uitwisselen van informatie en documenten tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers in de grond-, weg- en waterbouw gedurende de gehele levenscyclus.

Als functioneel toepassingsgebied voor VISI wordt geadviseerd:

VISI moet worden toegepast op de uitwisseling van bouwprocesinformatie tussen partijen in de bouwsector, zowel de grond-, weg- en waterbouw, de burger & utiliteitsbouw als de installatiebranche.

Als functioneel toepassingsgebied voor IFC wordt geadviseerd:

IFC moet worden toegepast als bestandsformaat voor de communicatie over en onderlinge coördinatie van bouwwerkinformatiemodellen.

Als functioneel toepassingsgebied voor SETU wordt geadviseerd:

SETU moet worden toegepast op de elektronische berichtenuitwisseling als ondersteuning van het proces rondom bemiddeling/inhuur van flexibele arbeidskrachten.

Als functioneel toepassingsgebied voor WDO wordt geadviseerd:

Het WDO datamodel moet worden toegepast op de uitwisseling van informatie tussen het bedrijfsleven en de bij grensoverschrijding betrokken overheden om de formaliteiten te vervullen voor de opslag, aankomst, import, doorvoer, export, vertrek en vrijgave van goederen, vervoermiddelen en personen.

Als functioneel toepassingsgebied voor Geo-standaarden wordt geadviseerd:

Geo-standaarden moeten worden toegepast op de uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is.

De onderbouwing van deze adviezen worden in dit document beschreven, alsmede het gevolgde proces.

2 Doelstelling expertadvies

2.1 Achtergrond

De Nederlandse overheid streeft naar betrouwbare gegevensuitwisseling door het gebruik van open standaarden en het voorkomen van vendor lock-in. Het adviesrapport "Maak Waar!"¹ en de strategie "Nederland Digitaal"² benadrukken dit beleid. Om dit doel te bereiken, onderstrepen het instellingsbesluit van het Forum Standaardisatie, de Generieke Digitale Infrastructuur en de verschillende architectuurkaders bij het gebruik van open standaarden en bij het ontwerpen of inkopen van informatiesystemen.

Een van de maatregelen om de adoptie van open standaarden te bevorderen is de publicatie en het beheer van een lijst met open standaarden waarvoor een pas-toe-of-leg-uit verplichting geldt. Het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) besluit welke standaarden op deze lijst worden opgenomen. Het OBDO baseert zich hierbij op expertadviezen, openbare consultaties en adviezen van het Forum Standaardisatie.

In 2017 besloot het Forum Standaardisatie een standaardsyntaxis toe te passen op de beschrijving van de functioneel toepassingsgebieden van standaarden op de pas toe-of-leg-uit lijst. Hierdoor worden de beschrijvingen van de functioneel toepassingsgebieden eenduidiger en uniformer. De functioneel toepassingsgebieden mogen door de nieuwe bewoordingen niet inhoudelijk wijzigen. Hier is in het proces speciale aandacht voor.

2.2 Doelstelling expertadvies

Dit document is een expertadvies voor de beschrijving van de functioneel toepassingsgebieden van de standaarden COINS, VISI, IFC, SETU, WDO en Geo-standaarden volgens standaardsyntaxis.

Deze standaarden zijn al opgenomen op de lijst met open standaarden waarvoor een pas-toe-of-leg-uit-verplichting geldt. De functioneel toepassingsgebieden mogen inhoudelijk niet wijzigen door de nieuwe beschrijvingen volgens standaardsyntaxis.

2.3 Doorlopen proces

Voor het opstellen van dit document is de volgende procedure doorlopen:

1. Forum Standaardisatie heeft Lost Lemon opdracht gegeven om als onafhankelijk procedurebegeleider op te treden, en voorstellen te doen op basis van de ideaaltypische syntactische structuur³ voor de beschrijvingen van de functioneel toepassingsgebieden van COINS, VISI, IFC, SETU, WDO en Geo-standaarden.
2. Lost Lemon heeft als onafhankelijk procedurebegeleider experts benaderd voor hun advies op de nieuwe omschrijvingen. De experts

---

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/04/18/rapport-van-de-studiegroep-informatiesamenleving-en-overheid-maak-waar>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/06/16/nederlandse-digitaliseringsstrategie>

³ <https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/bfs/files/proceedings/FS%20170419.2D%20Advies%20verduidelijking%20toepassingsgebieden%20v1%200.pdf>

- zijn tot 30 november 2018 in de gelegenheid gesteld om hierop schriftelijk te reageren en eventuele aandachtspunten te identificeren.
- De reacties van experts zijn gebundeld in dit expertadvies, dat is teruggekoppeld aan de experts voor aanvullende reacties en akkoord.

2.4 Vervolg

Het Bureau Forum Standaardisatie zal dit expertadvies openbaar maken ten behoeve van een publieke consultatie die plaatsvindt van 25 februari tot en met 25 maart 2019. Een ieder kan gedurende de consultatieperiode een reactie geven op dit expertadvies. Na afsluiting van de openbare consultatie koppelt Lost Lemon de reacties terug aan de expertgroep.

Lost Lemon stelt met het expertadvies en de relevante inzichten uit de openbare consultatie een Forumadvies op. Op advies van het Forum Standaardisatie besluit het OBDO om de beschrijvingen van de functioneel toepassingsgebieden al dan niet aan te passen op de pas-toe-of-leg-uit lijst.

2.5 Benaderde experts

Het Forum Standaardisatie streeft naar een representatieve groep experts met een vertegenwoordiging van hoofdzakelijk (publieke) gebruikers.

De volgende experts hebben aan dit expertadvies bijgedragen:

Standaard	Naam expert	Organisatie expert
VISI, IFC, COINS	Elisabeth Kloren	CROW (beheerder)
VISI, IFC, COINS	Jan-Pieter Eelants	BIM Loket
VISI, IFC, COINS	René Wubbels	ProRail
VISI, IFC, COINS	Rik Opgenoort	Arcadis
VISI, IFC, COINS	Wouter Pronk	Rijkswaterstaat
VISI, IFC, COINS	Frank Christiaansen	Rijkswaterstaat
VISI, IFC, COINS	Benno Koehorst	Rijkswaterstaat
VISI, IFC, COINS	Domien de Schwartz	Rijkswaterstaat
VISI, IFC, COINS	Mick Baggen	Rijkswaterstaat
VISI, IFC, COINS	Maike Beerepoot	Rijkswaterstaat
VISI, IFC, COINS	Ruben van der Heijden	Tauw
VISI, IFC, COINS	Leo van Ruijven	Croonwolter&Dros B.V.
VISI, IFC, COINS	Nico Burgerhart	Sweco
VISI, IFC, COINS	Niels Hoffmann	Provincie Noord-Holland
VISI, IFC, COINS	Chris Breebaard	Ministerie I&M
VISI, IFC, COINS	Hans Elsinga	Rijksvastgoedbedrijf
Geo-Standaarden	Friso Penninga	Geonovum
Geo-Standaarden	Drick Krijtenbrug	Geonovum
Geo-Standaarden	Linda van den Brink	Geonovum
Geo-Standaarden	Erwin Folmer	Kadaster
SETU	Linda Oosterheert	TNO
SETU	Mariette Damen	Randstad
SETU	Wouter Scholten	Logius
WDO	Arjan van Hees	Belastingdienst Douane
WDO	Hans Greven	Belastingdienst Douane
WDO	Sybrand Bootsma	Belastingdienst Douane

Voor IFC, VISI en COINS werden de volgende organisaties benaderd die niet gereageerd hebben:

- Gemeente Amsterdam
- Gemeente Rotterdam
- Gobar Consulting Group
- Building Smart
- Building Bits B.V.
- TechniaTranscat
- Verhoeven&Leenders
- Semmtech
- Ballast Nedam

Voor Geo-standaarden is ook het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat benaderd, maar deze organisatie heeft niet gereageerd.

2.6 Toelichting standaarden

COINS, VISI en IFC zijn standaarden gericht op het uitwisselen van gegevens in het bouwproces. SETU is een standaard gericht op het uitwisselen van gegevens van flexibele arbeidskrachten. WDO richt zich op de uitwisseling van informatie tussen bedrijfsleven en overheden bij grensoverschrijdend verkeer. Geo-standaarden maken het mogelijk om op een eenduidige manier gegevens met een geografische component uit te wisselen.

2.7 Leeswijzer

Hoofdstuk 3 onderbouwt hoe de beschrijving van de functioneel toepassingsgebieden van de standaarden COINS, VISI, IFC, SETU, WDO en Geo-standaarden worden aangepast volgens de ideaaltypische syntactische structuur.

3 Beschrijving van de functioneel toepassingsgebieden

De *instructie rijksdienst inzake de aanschaf van ICT-producten en ICT-diensten* verplicht overheidsorganisaties om relevante standaarden op de pas-toe-of-leg-uit-lijst te vragen en toe te passen bij aanbestedingstrajecten.

Afhankelijk van de uit te vragen functionaliteit moet een overheidsorganisatie bij aanbesteding bepalen welke standaarden op de pas-toe-of-leg-uit-lijst relevant zijn. Hiervoor is voor iedere standaard op de pas-toe-of-leg-uit-lijst een *functioneel toepassingsgebied* beschreven. Het functioneel toepassingsgebied specificeert in welke situaties de standaard functioneel van toepassing is.

De pas-toe-op-leg-uit lijst is over een periode van 10 jaar gegroeid, en daardoor was er weinig uniformiteit in de manier waarop de functioneel toepassingsgebieden werden beschreven. Het Forum Standaardisatie besloot daarom in 2017 om de functioneel toepassingsgebieden uniformer en duidelijker te beschrijven. Hiervoor werd in opdracht een ideaaltypische syntactische structuur ontwikkeld⁴. Deze ideaaltypische syntactische structuur wordt ook met terugwerkende kracht toegepast op standaarden die al op de pas-toe-of-leg-uit lijst staan.

De hiernavolgende paragrafen geven het advies van de experts voor de beschrijving van de functioneel toepassingsgebieden van COINS, VISI, IFC, SETU, WDO en Geo-standaarden volgens ideaaltypische syntactische structuur.

3.1 COINS

De experts adviseren als functioneel toepassingsgebied voor COINS:

COINS moet worden toegepast op het in samenhang vastleggen en uitwisselen van informatie en documenten tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers in de grond-, weg- en waterbouw gedurende de gehele levenscyclus.

Prorail geeft daarbij aan dat ze de technologie onder COINS als 'next level' zien. Momenteel is Prorail als organisatie nog niet toe aan de toepassing van deze technologie (wat ze uitleggen onder het 'Explain' principe) en staat ze neutraal ten opzichte van COINS als standaard.

Rijkswaterstaat wil graag benadrukken dat alle sectoren in principe gebruik van COINS kunnen blijven maken. Daarnaast geeft Rijkswaterstaat aan dat ze het verplichtend karakter van COINS af zouden willen zwakken door de definitie van het functioneel toepassingsgebied aan te passen (*COINS 'kan' i.p.v. 'moet' worden toegepast op...*). Dit valt echter buiten scope van dit advies aangezien dit een wijziging van de status van de standaard met zich meebrengt van 'verplicht' naar 'aanbevelen' (waarvoor een aparte wijzigingsprocedure nodig is).

Kennisplatform CROW geeft in de reviewronde aan dat het functioneel toepassingsgebied kan eindigen met '*... gedurende de gehele*

⁴ <https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/bfs/files/proceedings/FS%20170419.2D%20Advies%20verduidelijking%20toepassingsgebieden%20v1%200.pdf>

levenscyclus.' en dat de woorden '*van bouwtrajecten*' die in de oorspronkelijke definitie stonden overbodig zijn. Toelichting: '*gedurende de gehele levenscyclus*' betekent van plan, ontwerp, bouw, gebruik, onderhoud tot sloop. De woorden '*van bouwtrajecten*' eraan toevoegen leidt hier tot verwarring.

Op de aanvullende vraag of er behoefte is om een adoptieadvies toe te voeren voor de burger, utiliteitsbouw en installatiebranche geeft het merendeel van de experts het volgende aan: op termijn denkt men dat COINS wel geschikt zal zijn voor deze twee sectoren, maar er is behoefte om daar eerst nog nader onderzoek naar te doen en een inventarisatie plaats te laten vinden om dit te beoordelen.

3.2 VISI

De experts adviseren als functioneel toepassingsgebied voor VISI:

VISI moet worden toegepast op de uitwisseling van bouwprocesinformatie tussen partijen in de bouwsector, zowel de grond-, weg- en waterbouw, de burger & utiliteitsbouw als de installatiebranche.

De experts maken geen kanttekeningen bij het functioneel toepassingsgebied van VISI.

3.3 IFC

De expertgroep adviseert als functioneel toepassingsgebied voor IFC:

IFC moet worden toegepast als bestandsformaat voor de communicatie over, en de onderlinge coördinatie van bouwwerkinformatiemodellen.

Met deze aanscherping vanuit het Rijksvastgoedbedrijf voor het functioneel toepassingsgebied moet worden voorkomen dat IFC gezien wordt als een uitwisselingsformaat (zonder informatieverlies) tussen BIM-applicaties onderling. IFC-modellen zijn alleen geschikt als een output-product uit het bronmodel voor communicatie en onderlinge coördinatie, maar ze vervangen niet de bronmodellen (je hebt de bronmodellen ook nodig om nieuwe IFC-modellen te produceren).

3.4 SETU

De expertgroep adviseert als functioneel toepassingsgebied voor SETU:

SETU moet worden toegepast op de elektronische berichtenuitwisseling als ondersteuning van het proces rondom bemiddeling/inhuur van flexibele arbeidskrachten.

De experts maken geen kanttekeningen bij het functioneel toepassingsgebied van SETU.

3.5 WDO

De experts adviseren als functioneel toepassingsgebied voor WDO:

Het WDO datamodel moet worden toegepast op de uitwisseling van informatie tussen het bedrijfsleven en de bij grensoverschrijding betrokken overheden om de formaliteiten te vervullen voor de opslag, aankomst, import, doorvoer, export, vertrek en vrijgave van goederen, vervoermiddelen en personen.

De experts maken geen kanttekeningen bij het functioneel toepassingsgebied van WDO.

3.6 Geo-standaarden

De expertgroep adviseert als functioneel toepassingsgebied voor Geo-standaarden:

Geo-standaarden moeten worden toegepast op de uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is.

De experts maken als kanttekening bij het functioneel toepassingsgebied van Geo-standaarden dat de publicatie van geodata op het web hier op dit moment niet onder valt. Geodata ook op het web publiceren vereist andere standaarden, of (ingrijpend) vernieuwde versies van de bestaande. Als het moment aanbreekt dat de Geo-standaarden hierop worden herzien, moeten het functioneel toepassingsgebied ook worden aangepast.

3.7 Aanvullende adviezen

De experts hebben geen aanvullende adviezen.

De procesbegeleider signaleert dat er in de definitie van een aantal functioneel toepassingsgebieden expliciet wordt vermeld dat gaat om 'elektronische' of 'digitale' uitwisseling van informatie of gegevens (namelijk bij: SETU, SIKO102, Digikoppeling, Elektronische facturen, XBRL en Stosag). Bij het merendeel van de standaarden wordt dit in de beschrijvingen van de functioneel toepassingsgebieden echter achterwege gelaten omdat de scope van de pas-toe-of-leg-uit lijst zich beperkt tot ICT standaarden, en het altijd elektronische of digitale gegevensuitwisseling betreft.

Het advies aan het Forum Standaardisatie is om beleid te maken t.a.v. het gebruik van termen als 'elektronisch' en 'digitaal' en deze alleen toe te staan in de definitie van functionele toepassingsgebieden als dit toegevoegde waarde heeft (bijv. bepaalde 'papieren' informatiestromen expliciet uitsluit).